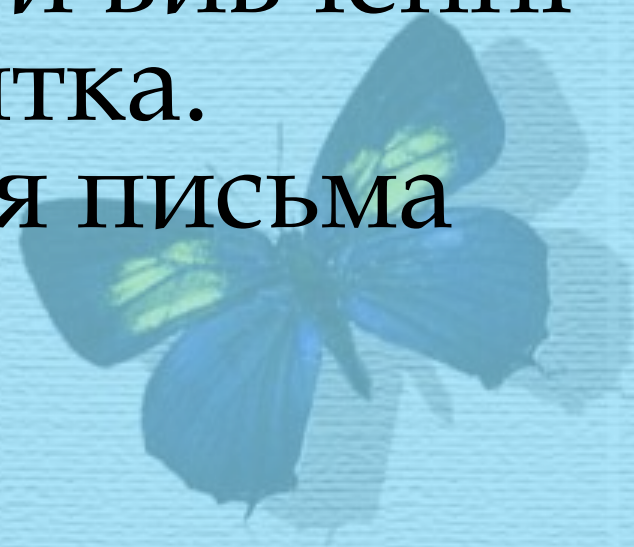

Нумерація чисел в межах 10, 100 та 1000

План

1. Дочисловий період (етап) початкового курсу математики.
2. Мета та завдання вивчення нумерації чисел в межах 10.
3. Система роботи при вивченні чисел першого десятка.
4. Методика навчання письма цифр.

План

5. Мета та завдання вивчення нумерації чисел в межах 100.
 6. Усна і письмова нумерація чисел 11-20.
 7. Усна і письмова нумерація чисел 21-100.
-

План

8. Мета та завдання вивчення нумерації чисел в межах 1000.

9. Усна та письмова нумерація чисел 101-1000.

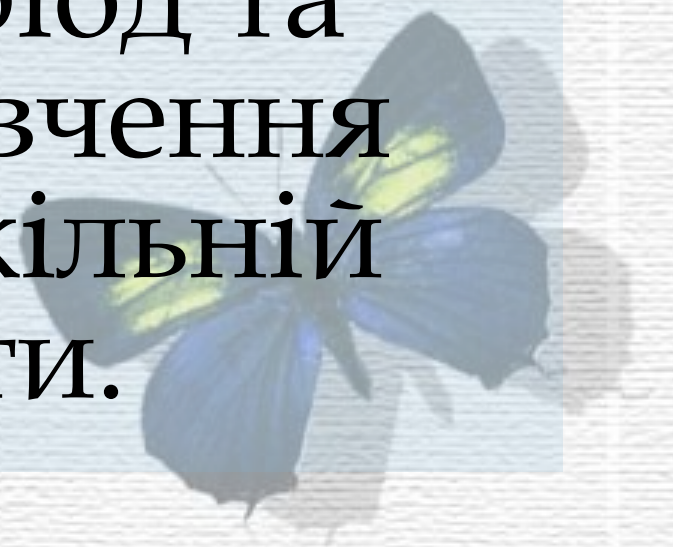

1. Дочисловий період (етап) початкового курсу математики

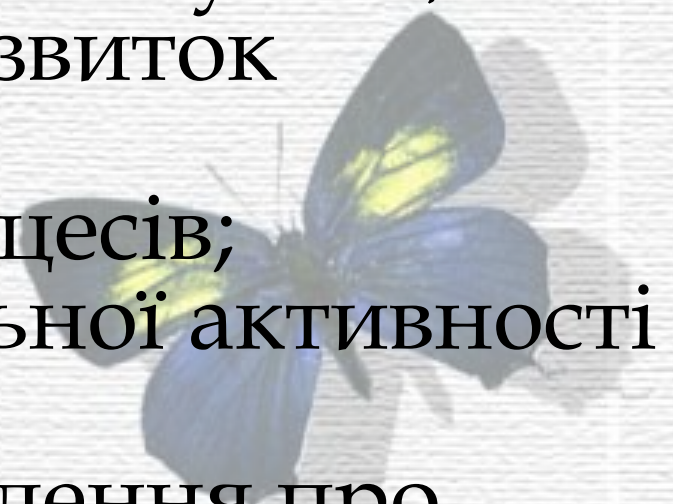

Мета дочислового етапу навчання математики –

узагальнення і
систематизація компетенцій
учнів, отриманих в
дошкільний період та
підготовка до вивчення
математики в шкільній
системі освіти.

Завдання дочислового етапу вивчення математики:

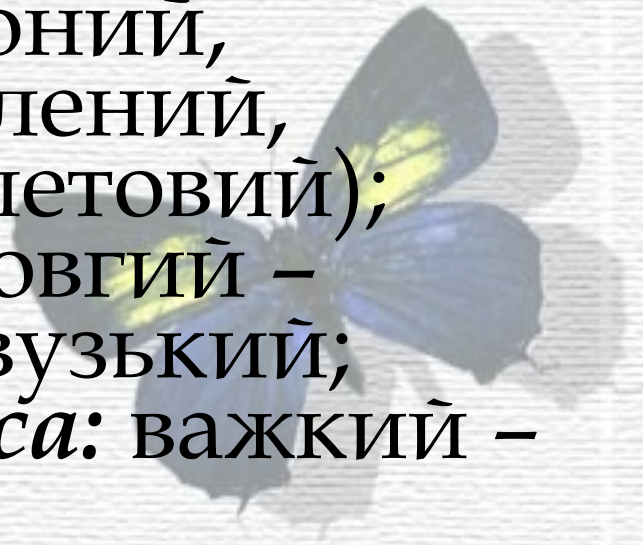
- з'ясування, уточнення, корекція та поповнення математичних уявлень;
 - підготовка до систематичного вивчення математики в початковій школі;
 - графо – моторна підготовка учнів;
 - сенсорний розвиток (розвиток сприймання);
 - розвиток психічних процесів;
 - стимулювання пізнавальної активності молодших школярів;
 - формування в дітей уявлення про властивості та ознаки предметів
-

Ознаки – це те, в чому предмети схожі один з одним або що їх відрізняє одне від одного.

- *Істотні (суттєві) ознаки* – такі загальні (спільні) якості, які є невід'ємними від певного кола предметів і які однозначно відмічають предмет від будь-яких інших предметів.
- *Неістотні ознаки* – це ознаки, що змінюються.

Усі предмети навколишнього світу мають певні ознаки:

- **форму** (трикутні, чотирикутні, п'ятикутні тощо і круглі);
- **розмір** (великі і малі);
- **колір** (*кольори світлофору*: червоний, жовтий, зелений; *7 кольорів веселки*: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий);
- **величину** (*довжина*: довгий – короткий; широкий – вузький; високий – низький; *маса*: важкий – легкий).

Різновиди завдань на виділення властивостей і ознак предметів:

- визначення ознаки, яка змінюється в ряду об'єктів (колір, форма, розмір).
- з'ясування правила, за яким розташовані об'єкти в кожному рядку.
- знаходження помилок в розташуванні об'єктів в даному рядку (порушена закономірність).
- знаходження об'єкту, якого не дістає.
- продовження ряду фігур так, щоб наступна фігура відрізнялася від попередньої лише однією ознакою.

*2. Мета та
завдання вивчення
нумерації чисел в
межах 10.*

Нумерація – сукупність прийомів найменування і позначення чисел.

Усна нумерація, або словесна система числення – спосіб іменувати натуральні числа за допомогою небагатьох слів

Письмова нумерація – спосіб позначення (запису) числа за допомогою небагатьох знаків.

Мета вивчення нумерації чисел першого десятка – сформувати загальне уявлення про число як кількісну величину та чіткі уявлення про кількісне значення кожного з чисел, натуральний ряд чисел; удосконалити вміння лічити предмети; називати кожне число; знати місце числа у натуральному ряді чисел; розпізнавати позначення числа та записувати його цифрою; утворювати кожне число; порівнювати числа; визначати склад числа з двох менших чисел.

**Ознайомлення з
натуральними числами та
арифметичними діями в
початковому курсі
математики здійснюється
концентрично.**

**Перша область чисел, або
концентр, з якою
знайомляться молодші
школярі – «Числа 1 – 10 та
число 0».**

Під час вивчення чисел першого десятка молодші школярі знайомляться з такими основними математичними поняттями як «число», «цифра», «натуральний ряд чисел», вчать утворювати числа, записувати їх цифрами, отримують уявлення про склад чисел, порівняння чисел тощо.

- кожне число першого десятка вводится окремо – виправданий у разі недостатньої підготовки учнів до школи;

- передбачає вивчення чисел групами: від 1 до 5 і від 6 до 10 – доцільний у випадку, коли діти прийшли в перший клас добре підготовленими, оскільки у такому разі, істотно підвищується інтерес учнів до математики, а навчальний процес не перетворюється у «тупцювання на місці»

3. Система роботи при вивченні чисел першого десятка.

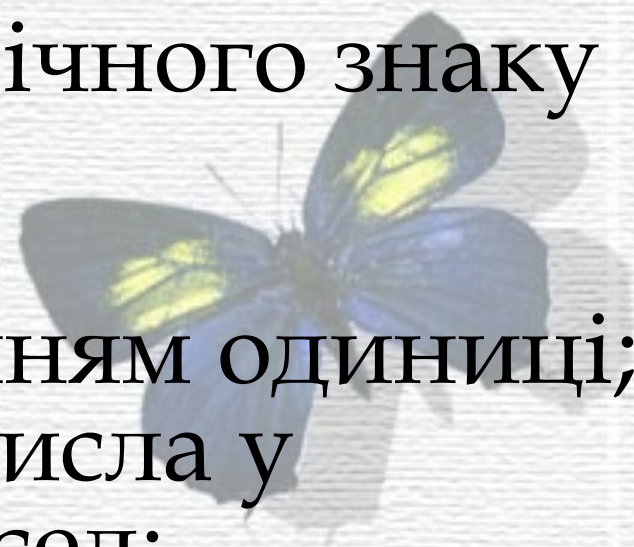

Послідовність роботи при ознайомленні з кожним числом:

1) формування поняття про число як кількісну характеристику класу кінцевих еквівалентних множин, представлення друкованої та писаної цифри – графічного знаку для запису числа;

2) утворення числа з попереднього додаванням одиниці;

3) з'ясування місця числа у натуральному ряді чисел;

Послідовність роботи при ознайомленні з кожним числом:

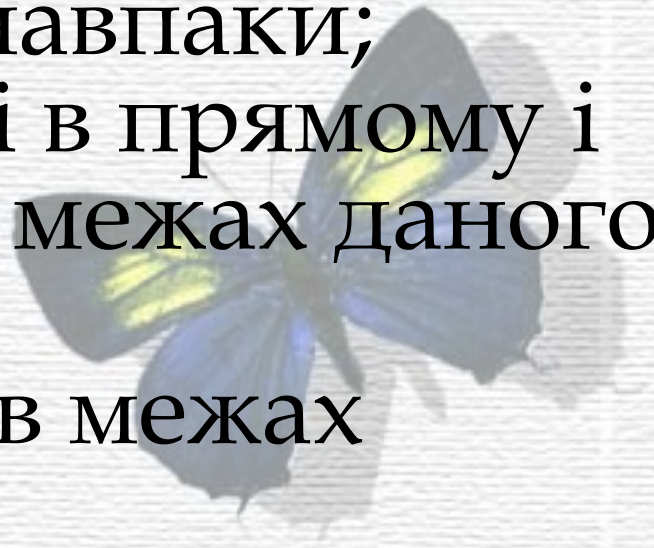
4) ознайомлення з написанням цифри;

5) формування вмінь співвідносити число з відповідною кількістю предметів і навпаки;

6) вправляння у лічбі в прямому і зворотному порядку у межах даного числа;

7) порівняння чисел в межах вивченого;

8) вивчення складу числа.

В умовах реалізації першого підходу така послідовність буде реалізуватися при вивченні кожного окремого числа

В умовах реалізації другого підходу визначена послідовність роботи буде стосуватись одночасно групи чисел

Молодші школярі виконують таку лічбу предметів:

кількісна

порядкова

пряма

зворотня

Вправи на засвоєння лічби:

- від простого до складного:
 - вправи на торкання (перелічуючи торкаємося до об'єктів рукою);
 - вправи на зорове перелічування (не торкаючись до об'єктів);
 - вправи на слух (учні не бачать предметів, які слід перелічити).
- перерахунок предметів по різному розташованих на площині: на одній прямій; по колу; хаотично.
- рахунок в різних напрямках: зліва направо або справа наліво.

Алгоритм вивчення чисел першого десятка

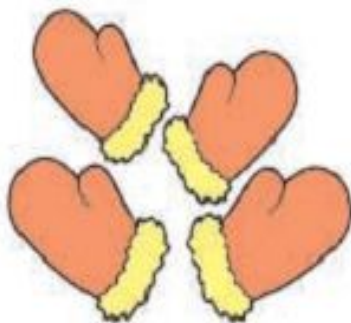

Визначення кількості елементів множин, серед яких є й такі, що містять дане число елементів

1. У якій множині 1 елемент? У якій множині 2 елементи?

1. У якій множині 3 елементи?

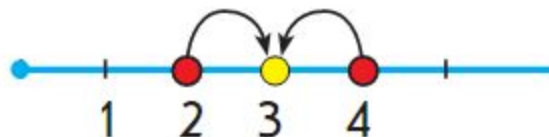
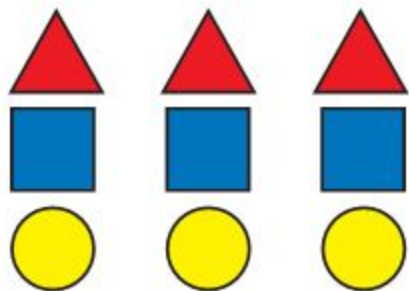

Формування поняття числа.

Способи одержання числа

2.

Скільки трикутників, чотирикутників, кругів?

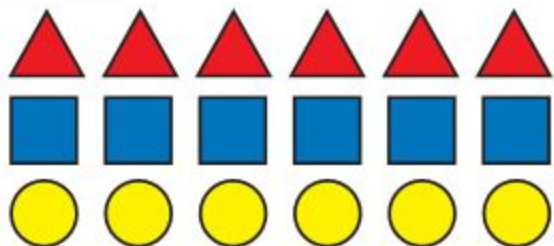

3 — це 2 і ще 1

3 — це 4 без 1

5.

Скільки трикутників, чотирикутників, кругів?

6 — це 5 і ще 1

6 — це 7 без 1

$$6 = 5 + 1$$

$$6 = 7 - 1$$

Означення місця числа в натуральному ряді

- Назвіть "сусідів" кожного з чисел, записаних у рамках.

	3	
--	---	--

	2	
--	---	--

- Назвіть пропущені числа.

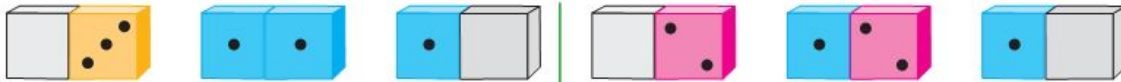
1	2		4	5
---	---	--	---	---

5		3		1
---	--	---	--	---

Співвіднесення числа і кількості об'єктів

3. З'єднай кожну цифру з відповідною кількістю об'єктів.

1

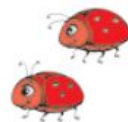
2

3

3

2

1

1

2

3

4

5

ною кісточкою доміно.
скільки вказує цифра.

Порівняння чисел на підставі прямування чисел в натуральному ряді

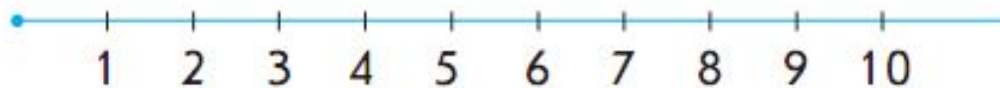
4. Назви числа, які менші за 6, і числа, які більші за 6.

Число, яке при лічбі називають **раніше даного**, — **менше**.
Число, яке при лічбі називають **пізніше даного**, — **більше**.

5.

На числовому промені підкресли однією рисою числа, які менші за 6; двома рисками — числа, які більші за 6.

6.

Порівняй числа за їх місцем у натуральному ряді.

5 . 6	6 . 3	6 . 6	5 . 1
3 . 4	3 . 5	1 . 6	6 . 7

Порівняння чисел на підставі складу числа

6. Числа можна порівнювати за їх складом. Закінчи міркування.

5 3
↓ ↙
3 і 2
більше 3

6 3
↓ ↙
3 і 3
більше 3

7 5
↓ ↙
5 і 2 ... 5

8 6
↓ ↙
6 і 2 ... 6

7. Порівняй числа за їх складом, користуючись схемою.

8 4
↓ ↙
4 і 4
більше 4

7 5
↓ ↙
5 і 2 ... 5

9 6
↓ ↙
6 і 3 ... 6

5 4
↓ ↙
4 і 1 ... 4

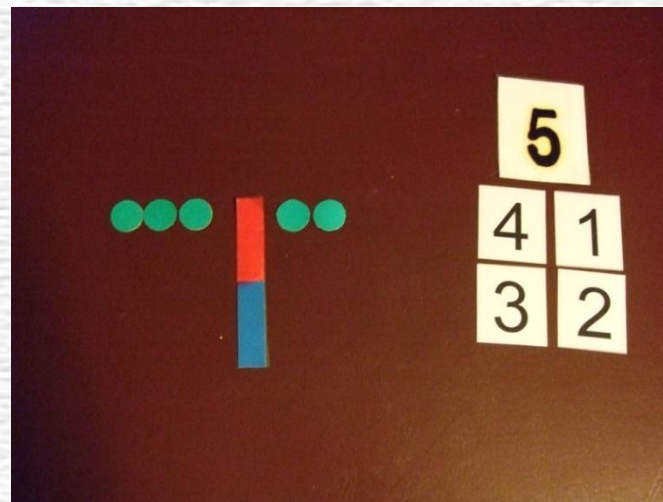
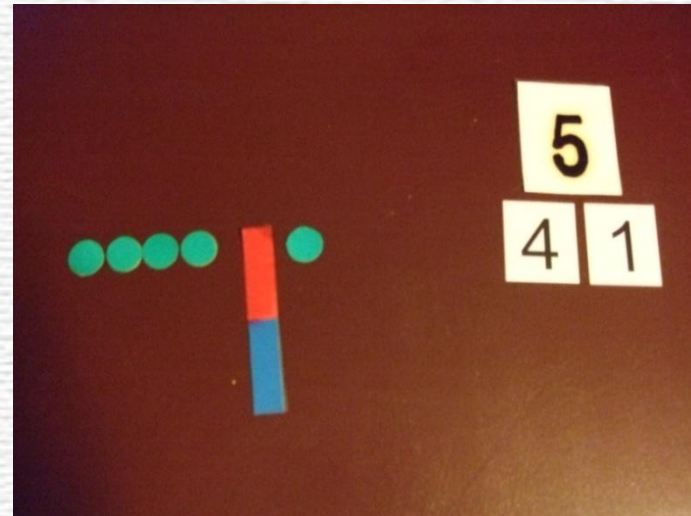
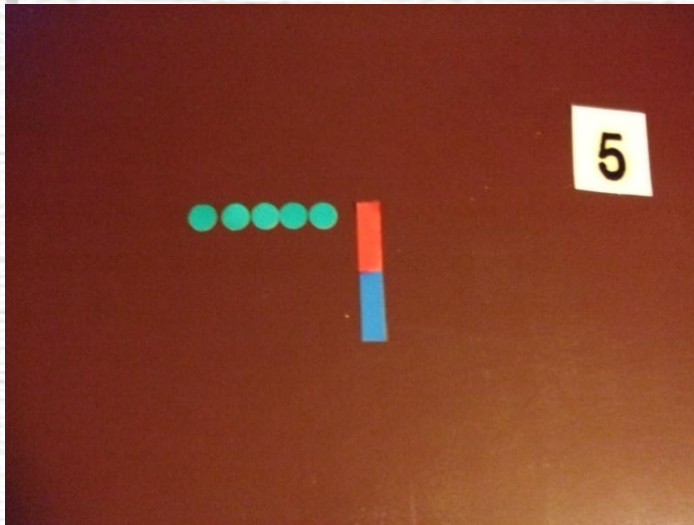
5 6
↓ ↙
6 без 1
менше 6

7 9
↓ ↙
9 без 2
менше 9

8 9
↓ ↙
9 без 1
... 9

7 8
↓ ↙
8 без 1
... 8

Склад числа

Склад числа

7. Зафарбуй зеленим олівцем кружки так, щоб показати склад чисел 4 і 5. Заповни таблиці.

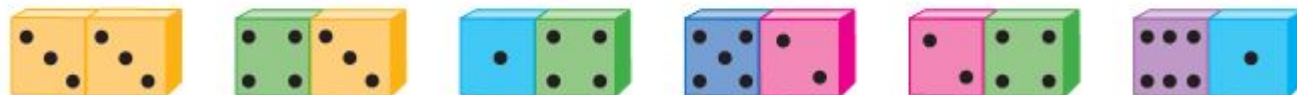
4

○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○

5

○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○

3. Обведи лінією кісточки доміно, які показують склад числа 7.

3. Постав праворуч стільки точок, щоб їх всього було 8.

4. Методика навчання письма цифр.

Підготовчі вправи:

- вправи пов'язані з орієнтацією в клітинці;
- малювання, домальовування, зафарбовування;
- обведення по контуру;
- штрихування;
- написання елементів цифр.

Ознайомлення дітей з написанням цифри доцільно проводити в такій послідовності:

- розгляд демонстраційного зразка друкованої і писаної цифри на таблиці, у підручниках, зошиті з друкованою основою;
- аналіз демонстраційного зразка цифри 5 на таблиці;
- зіставлення писаної і друкованої цифри;

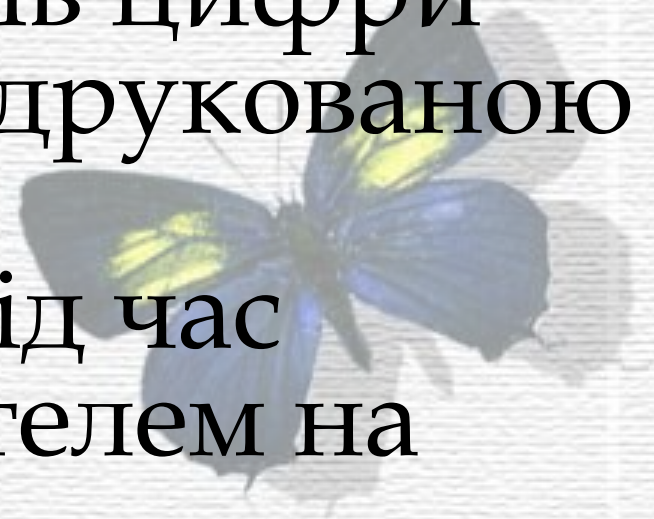

Ознайомлення дітей з написанням цифри доцільно проводити в такій послідовності:

- встановлення схожості будови цифри з предметами навколишнього світу;
- встановлення схожості структури цифри з вивченими цифрами (спільні елементи);
- визначення по-елементній структури цифри;

Ознайомлення дітей з написанням цифри доцільно проводити в такій послідовності:

- показ вчителем написання елементів цифри;
- написання елементів цифри дітьми у зошитах з друкованою основою;
- показ руху ручки під час письма цифри вчителем на таблиці;

Ознайомлення дітей з написанням цифри доцільно проводити в такій послідовності:

- показ послідовності написання цифри вчителем на дошці з коментуванням (2-3 цифри);
- засвоєння будови цифри дітьми за допомогою різних методичних прийомів письма (письмо в повітрі, мокрим пензлем на дошці, тупим кінцем ручки на парті тощо);

Ознайомлення дітей з написанням цифри доцільно проводити в такій послідовності:

- написання трьох цифр учнями в зошиті (вчитель проглядає написане);
- повторне пояснення вчителя (при потребі);
- написання 1-2 рядків цифри учнями у зошитах.

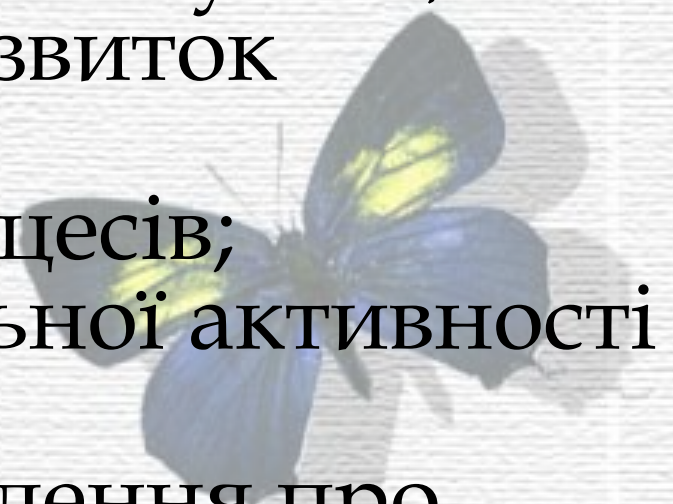
*5. Мета та
завдання
вивчення
нумерації чисел
в межах 100.*

Згідно чинної програми з
математики для
початкової школи
нумерація чисел в
концентрі «Сотня»
вивчається у першому
класі в два етапи:

- числа від 11 до 20
- числа від 21 до 100.

Завдання дочислового етапу вивчення математики:

- з'ясування, уточнення, корекція та поповнення математичних уявлень;
 - підготовка до систематичного вивчення математики в початковій школі;
 - графо – моторна підготовка учнів;
 - сенсорний розвиток (розвиток сприймання);
 - розвиток психічних процесів;
 - стимулювання пізнавальної активності молодших школярів;
 - формування в дітей уявлення про властивості та ознаки предметів
-

*6. Усна і письмова
нумерація чисел
11-20.*

**Виділення з концентру
«Сотня» окремо чисел
другого десятка**

**обумовлюється тим, що їх
назви не збігаються з
порядком їх запису: 13 –
«три-на-дцять» – спочатку
називаємо одиниці, а потім
десятки, а записуємо
навпаки – спершу десятки, і
лише потім одиниці.**

**До того ж, числа 11-20 – це
перша область двоцифрових
чисел**

***Основний принцип
письмової нумерації –
позиційний, який полягає у
помісцевому значенні кожної
цифри у числі, адже, від
цього залежатиме вивчення
нумерації у наступних
концентрах чисел.***

ПОСЛІДОВНІСТЬ ОПАНУВАННЯ НУМЕРАЦІЇ ВІД 11 ДО 20

1. Формування поняття про десяток здійснюється способом зв'язування десятиох паличок у пучок:

- Діти відрахуйте 10 паличок.
- Тож, якщо зв'язати їх у пучок, то можна сказати, що в пучку десять паличок або «десяток паличок».
- Утворіть і у себе такий пучок-десяток.

2.

$$9 + 1 = \square$$

Як утворити число 10?

Десять

Десяток

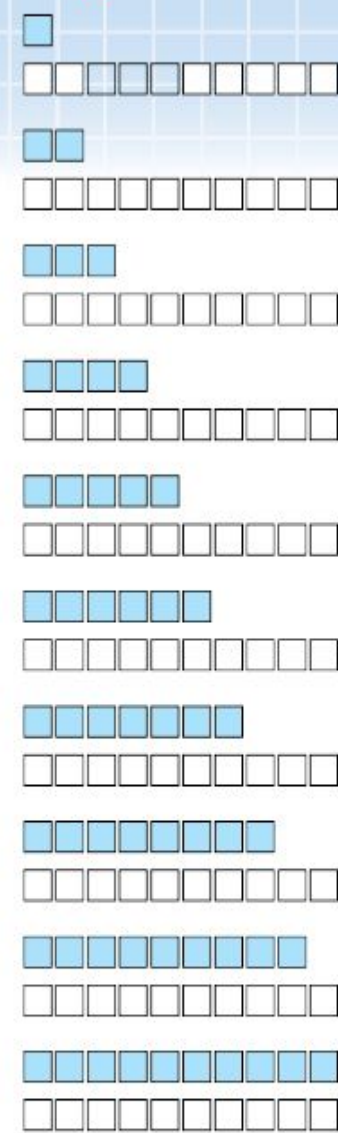
Після цього вчитель знайомить з десятком як **складеною** **лічильною** одиницею.

- Утворіть кожен ще по-одному пучку-десятку.
- Як ви думаєте чи зручно нам буде окремо рахувати усі палички, які ви використали? (ні)
- Щоб полегшити це ми рахуємо десятками.
- Давайте порахуємо скільки десятків паличок у кожному ряді парт.

**2. Утворення чисел 11-20
демонструємо дітям
накладанням окремих
паличок на пучок-десяток.
Важливо чітко озвучувати
дію, яку виконують діти:
«один на десять –
одиннадцять, два на десять –
дванадцять».**

1.

Один на десять	1 дес. і 1 од.
Одинáдцять	
Два на десять	1 дес. і 2 од.
Дванадцять	
Три на десять	1 дес. і 3 од.
Тринадцять	
Чотири на десять	1 дес. і 4 од.
Чотирна́дцять	
П'ять на десять	1 дес. і 5 од.
П'ятнадцять	
Шість на десять	1 дес. і 6 од.
Шістнадцять	
Сім на десять	1 дес. і 7 од.
Сімнадцять	
Вісім на десять	1 дес. і 8 од.
Вісімнадцять	
Дев'ять на десять	1 дес. і 9 од.
Дев'ятнадцять	
Два десятки	2 дес. 0 од.
Двадцять	

Один на десять

одинадцять

Два на десять

дванадцять

Три на десять

тринадцять

Чотири на десять

чотирнадцять

П'ять на десять

п'ятнадцять

Шість на десять

шістнадцять

Сім на десять

сімнадцять

Вісім на десять

вісімнадцять

Дев'ять на десять

дев'ятнадцять

Два десятки

двадцять

- Наступне число утворіть самотійно. ... *так до 20*
- Як бачите уже сама назва чисел показує, що кожне число складається з десятка і окремих одиниць

3. Вчитель наголошує, що числа так само впорядковані, як і в межах 10-ти – кожне наступне більше на одиницю від попереднього.

Тому утворити наступне число можна додавши одиницю до попереднього. Це спосіб уже дітям відомий.

Акцентувати увагу необхідно на новому способі, оскільки він відображає десятковий склад кожного числа.

**Але діти утворюють числа двома способами:
прикладанням окремих одиниць до десятка і додаванням одиниці до попереднього числа.**

4. Значна увагу приділяється лічбі в межах 20-ти у прямому і зворотному порядку.

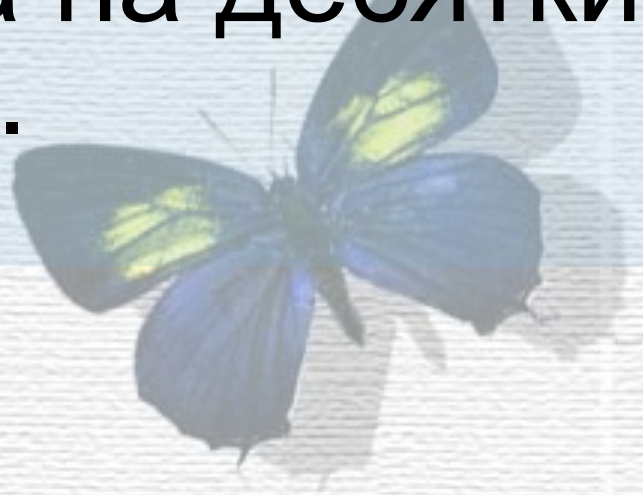
Спочатку учні лічать з опорою на малюнковий запис чисел, а потім самостійно без опори.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

5. Для засвоєння десяткового складу числа застосовуються вправи двох видів:

- утворення числа з 1-го десятка і кількох-одиниць
- розкладання числа на десятки і одиниці.

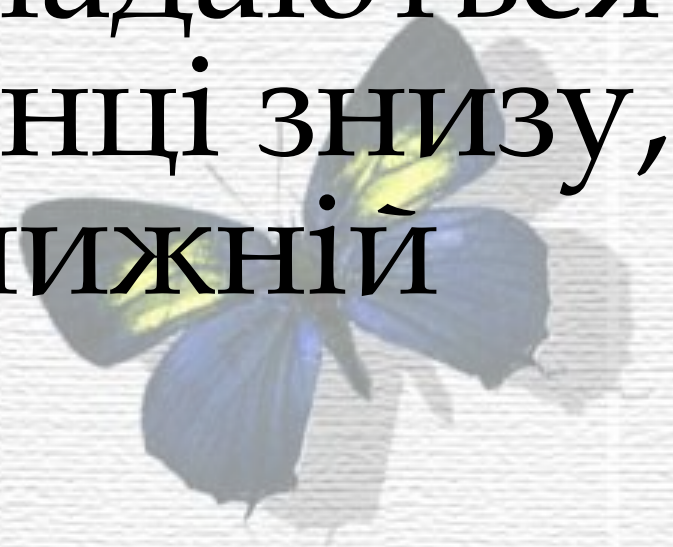
Практичні дії з пучками-десятками та окремими паличками:

- 1) склади за допомогою паличок число, яке містить 1 десяток та 4 одиниці;
- 2) скільки десятків і одиниць у числі, яке я утворили?;
- 3) утворіть на партах число 17. Як ви це зробили? тощо

**Корисним засобом для
закріплення усної нумерації є
робота на рахівниці.**

**Вчитель оголошує дітям,
що десятки викладаються
на другій дротинці знизу,
а одиниці – на нижній**

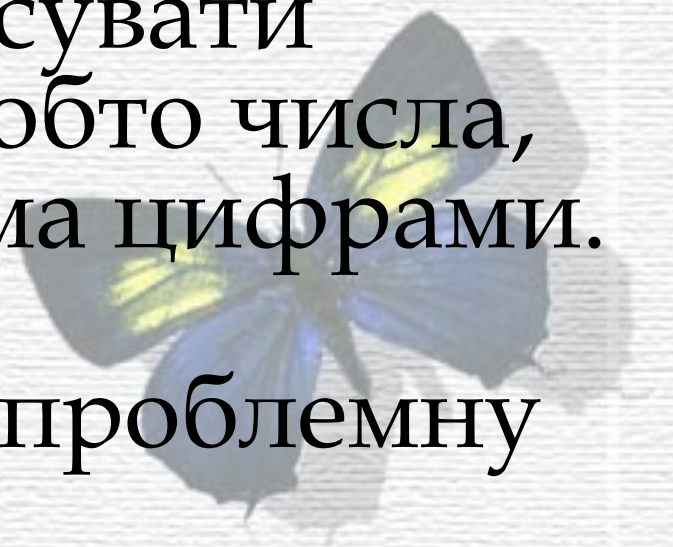

6. Порівняння чисел другого десятка здійснюється на основі знання послідовності чисел у натуральному ряду.

Цей спосіб було введено в **концентрі «Десяток»**: число, яке при лічбі іде раніше (пізніше) даного числа – менше (більше) нього.

Однак, на цьому етапі навчання можна здійснити і пропедевтику нового способу: **порозрядного порівняння**

Письмова нумерація чисел починається не з записування, а з читання чисел.

- На першому уроці з теми вчитель акцентує увагу учнів, що вони будуть вчитися записувати двоцифрові числа, тобто числа, які записуються двома цифрами.
 - З цією метою можна запропонувати таку проблемну ситуацію.
-

На дошці записані усі одноцифрові числа і одне двоцифрове.

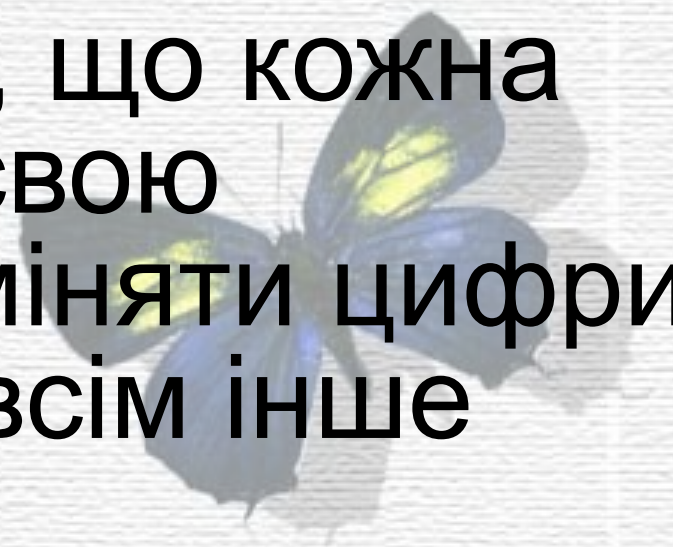
- Погляньте на дошку та знайдіть зайве число.
- Чому ви вважаєте, що воно зайве?
- Цілком вірно це число записане двома цифрами і ми їх називаємо двоцифровими.
- А на що вказують ці дві цифри?
- Правильно - одна цифра у записі числа показує кількість одиниць, а інша – кількість десятків у ньому

- Вчитель повідомляє, що записувати числа буде легше за допомогою **таблиці – нумераційної**, у якій є два стовпчики: стовпчик десятків і стовпчик одиниць.
- Діти вчаться читати числа викладені або записані в таблиці

Десятки	Одиниці
2	0
1	9
1	1

УВАГА!

Вчитель звертає увагу, що спочатку у двоцифровому числі записуємо десятки, а потім одиниці, наголошує, що кожна цифра у числі має свою значення і якщо поміняти цифри місцями – вийде зовсім інше число.

7. Усна і письмова нумерація чисел 21-100.

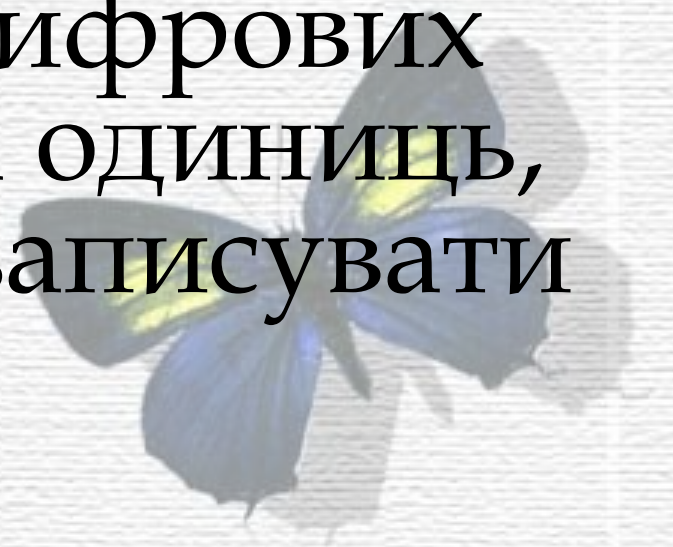

**Виділення другої частини
концентру «Сотня» зумовлено
тим, що у двоцифрових числах
за межами другого десятка
порядок читання і запису чисел
збігаються:**

23 – «двадцять-один».

У цілому вивчення нумерації чисел в межах від 21-го до 100-а відбувається за таким самим планом, як і в межах 20-ти

- учні ознайомлюються з утворенням двоцифрових чисел із десятків і одиниць,
 - вчаться читати і записувати числа,
 - порівнюють їх.
-

АЛЕ!

Оскільки область чисел велика і дітям необхідно запам'ятати велику кількість числівників, числа 21-100 вводяться групами:

21-39;

40-89;

90-100.

До того ж друга і третя група розпочинається числами, назва якого не відображає його десятковий склад – 40, 90 і дітям важче запам'ятати ці числа

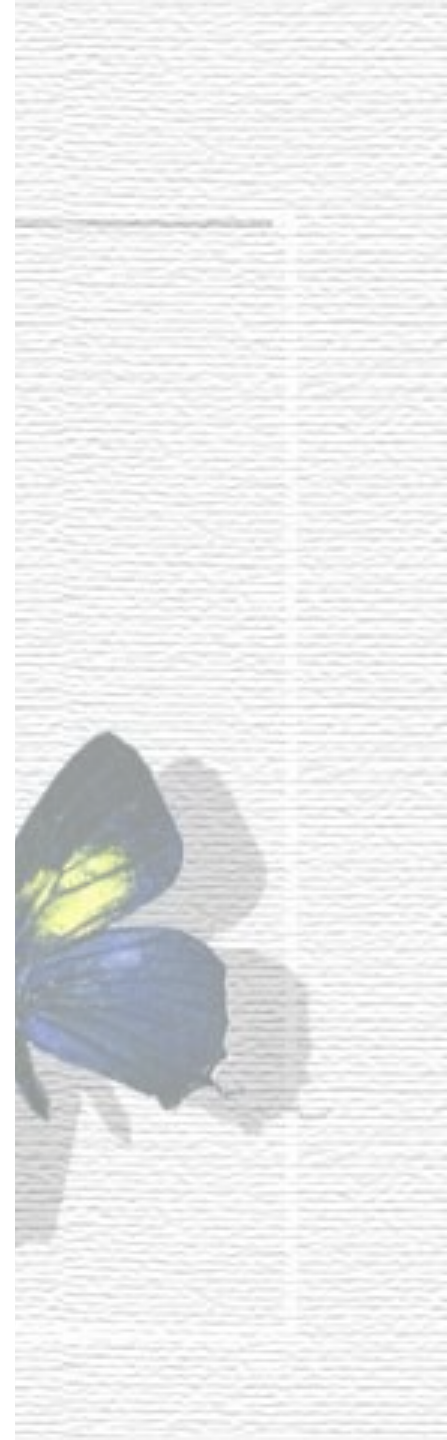
При ознайомленні з кожною групою чисел акцентується увага на утворенні круглих чисел, які складаються з кількох десятків ЗА ДОПОМОГОЮ ПУЧКІВ

Особливу увагу треба звернути на правильність називання числівників ***п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят***

**З метою формування
узагальненого уявлення про
натуральний ряд чисел від 1 до
100 на окремому уроці вводиться
таблиця «Сотня».**

**сприяє закріпленню умінь
учнів лічити в межах 100 в
прямому і зворотньому порядку,
визначати місце кожного числа
в натуральному ряду, називати
попереднє і наступне число**

1	2	3	4	5	6	1	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
/1	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Під час вивчення нумерації чисел 21-100 необхідно вимагати у дітей застосування трьох відомих їм способів їх утворення:

1) з кількох десятків та кількох одиниць (54 утворюється з 5-ти десятків та 4-х одиниць);

2) додаванням 1 до попереднього числа (54 утворюється додаванням одиниці до попереднього числа «53»);

3) відніманням одиниці від наступного (54 утворюється відніманням одиниці від наступного числа «55»).

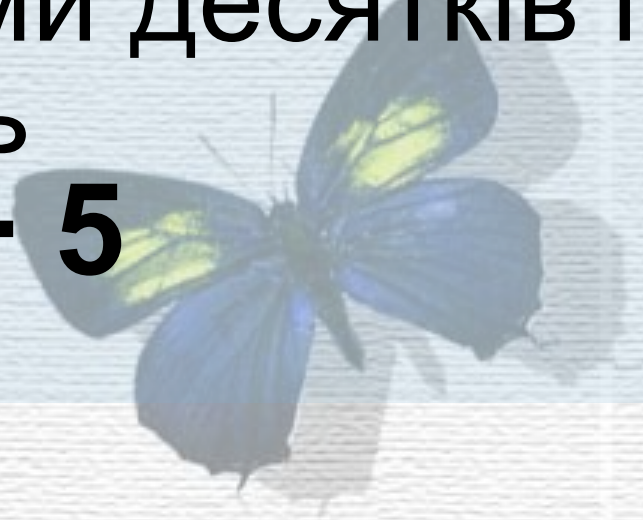
Порівняння чисел 21-100 діти здійснюють двома способами:

- на основі послідовності чисел у натуральному ряду** – число, яке при лічбі називається пізніше, - більше, а число, що при лічбі називається раніше, - менше. Цей спосіб учням уже добре відомий;
- порозрядне порівняння двоцифрових чисел** – це новий спосіб. Він буде застосовуватися при порівнянні чисел у наступних концентах, тому йому слід приділити певну увагу.

**Після вивчення письмової
нумерації, вводиться
поняття «сума розрядних
доданків».**

**Діти вчаться подавати кожне
число у вигляді суми десятків і
одиниць**

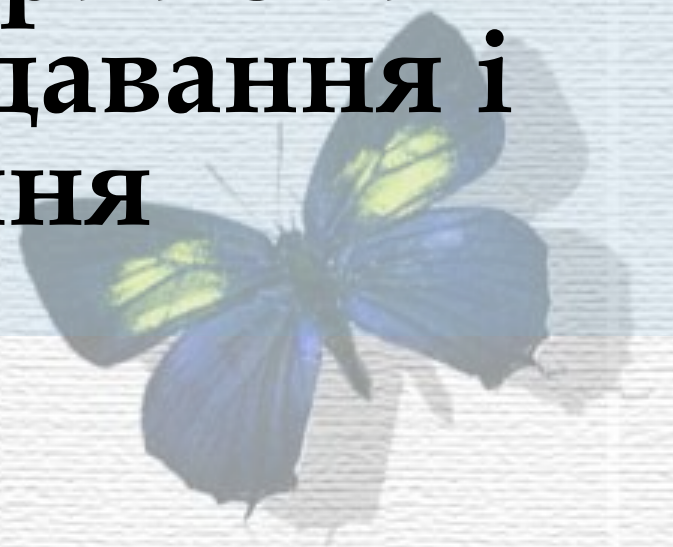
$$45 = 40 + 5$$

*8. Мета та
завдання
вивчення
нумерації чисел
в межах 1000.*

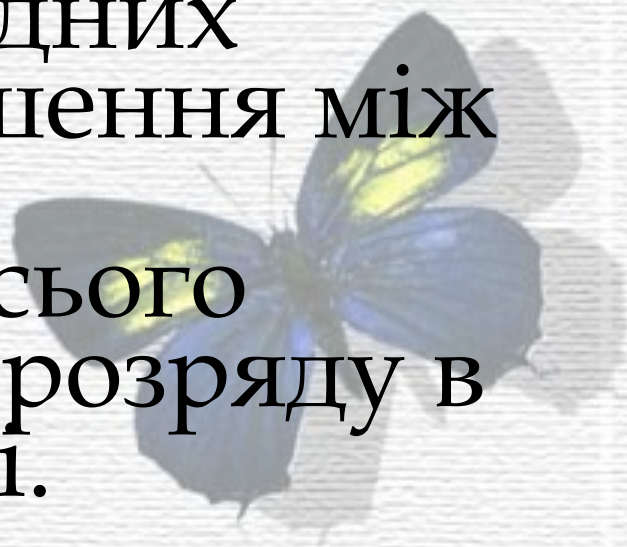

**У третьому класі учні вивчають
нумерацію чисел у межах 1000,
закріплюють поняття розряду
як основи нумерації чисел;
опановують прийоми
письмового додавання і
віднімання**

У процесі вивчення нумерації учні повинні навчитись:

- називати, читати і записувати числа в межах 1000,
- отримати уявлення про десятковий склад трицифрових чисел,
- засвоїти назви розрядних одиниць і співвідношення між ними,
- визначати, скільки всього одиниць будь-якого розряду в трицифровому числі.

*9. Усна і письмова
нумерація чисел
101-1000.*

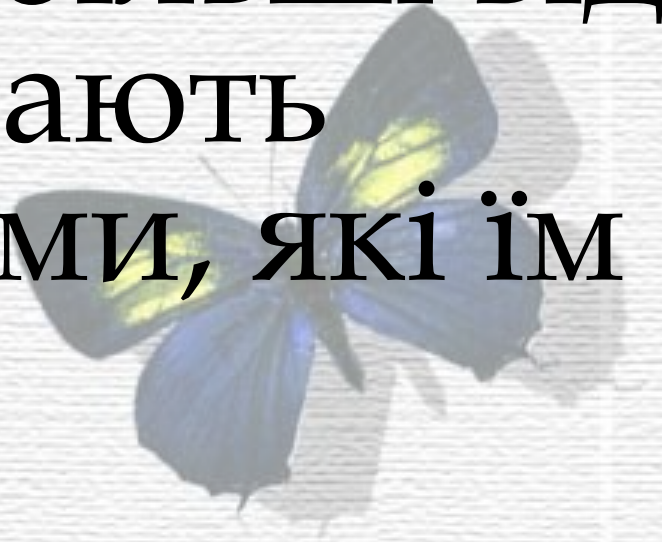
Частина науковців та практиків віддають перевагу вивченню концентру «Тисяча» шляхом випереджуючого навчання, оскільки вважають, що назви нових чисел мають прозвучати на уроках до того, як вони стануть предметом спеціального вивчення

Під час вивчення усного додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд доцільно запропонувати учням таку ситуацію.

- 95, 96, 97, ...;
- 50, 60, 70, ...;
- 92, 94, 96, ...;
- 85, 90, 95, ...; ТОЩО

- Такий підхід допоможе дітям усвідомити, що існують числа, більші від 100 і що вони мають спільне з числами, які їм відомі.

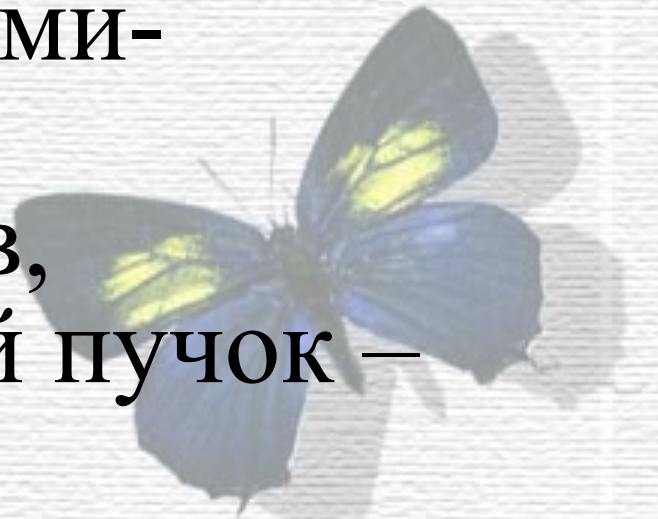

За аналогією здійснюється
ознайомлення з новою лічильною
одиницею - **сотнею**.

- 10 паличок зв'язуємо у пучок і кажуть: 1 десяток,
- записуємо: $10 \text{ одиниць} = 1 \text{ десятку}$.
- А тепер лічимо пучками-десятками.

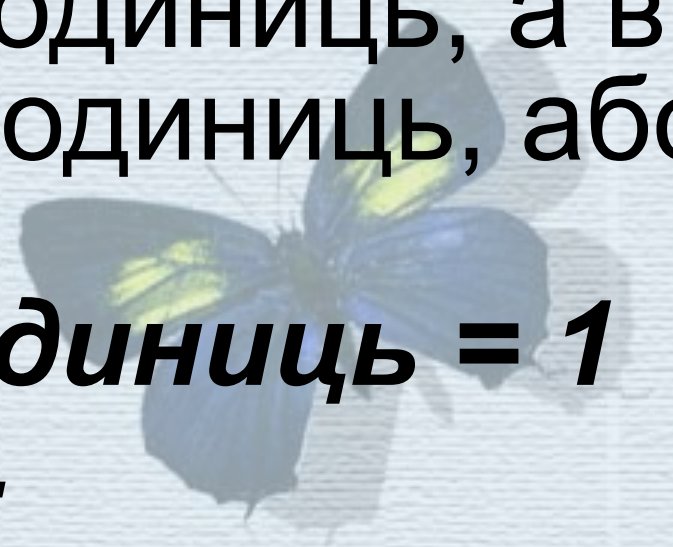
Отримавши 10 десятків,

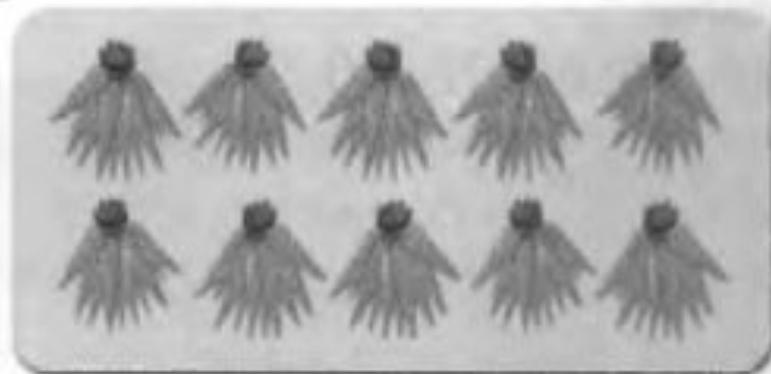
- зв'язуємо їх у великий пучок – сотню
- і записуємо: $10 \text{ десятків} = 1 \text{ сотня}$.

Звертаємо увагу, що отримана
нова лічильна одиниця
називається сотнею, і
пропонуємо учням здогадатися,
чому саме вона так називається.
В 1-му десятку 10 одиниць, а в
10-ти десятках 100 одиниць, або
сотня.

Записуємо: ***100 одиниць = 1
сотні.***

10 десятків = 1 сотня

1 сотня = 100 одиниць

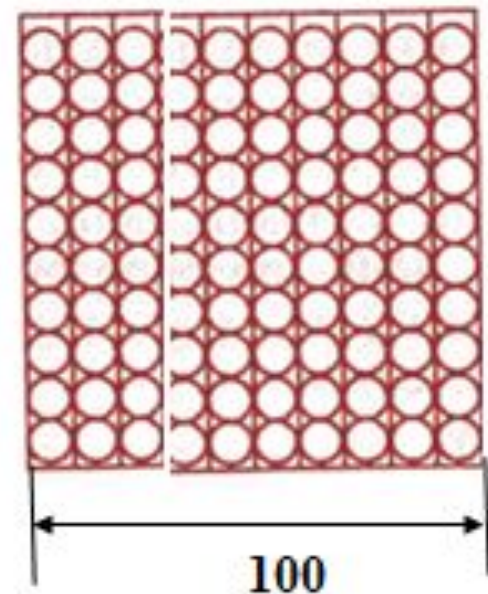
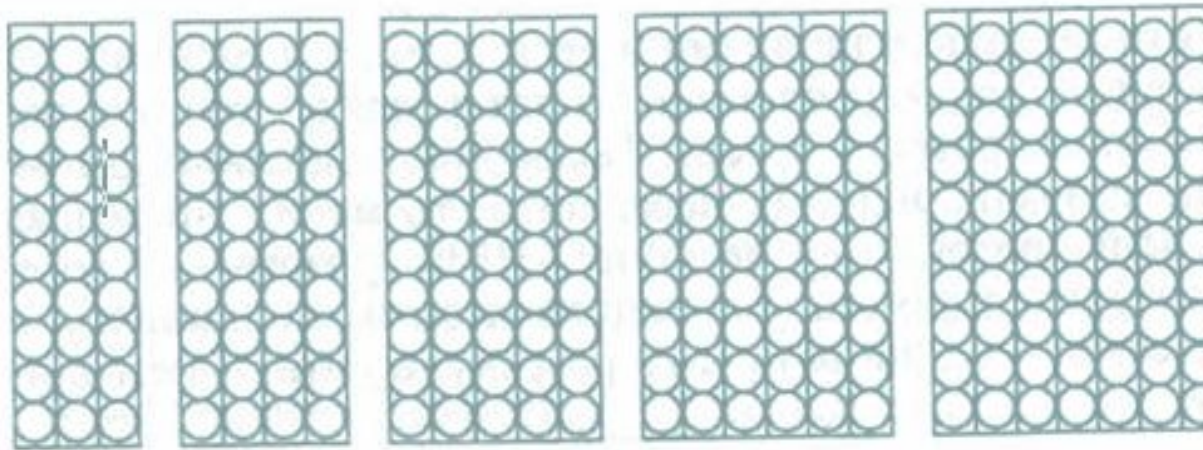
10 десятків

1 сотня

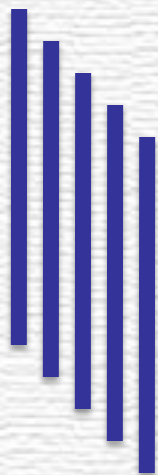
10 десятків паличок становлять 1 сотню паличок.

**Можна застосовувати намистинки -
одиниці, стрижні з намистинок -
десятки, і площадку намистинок -
сотню**

Для наочної інтерпретації можна скористатися також **посібником «Риски та квадрати»**.

Малі квадрати – одиниці
Риски – десятки
Великі квадрати – сотні

- Далі вчитель запитує, чи можна лічити пучками-сотнями, як лічать простими одиницями або десятками.
- Таким чином, учні утворюють сотні та вчать ся ними рахувати: 1 сотня, 2 сотні... до 10 сотень.

Тепер існує можливість на підставі аналогії розглянути спосіб отримання чисел третього розряду:

100 сто

$1 + 1 = 2$

$10 + 10 = 20$

$100 + 100 = 200$ двісті

$2 + 1 = 3$

$20 + 10 = 30$

$200 + 100 = 300$ триста

$3 + 1 = 4$

$30 + 10 = 40$

$300 + 100 = 400$ чотириста

$8 + 1 = 9$

$80 + 10 = 90$

$800 + 100 = 900$ дев'ятисот

$9 + 1 = 10$

$90 + 10 = 100$

$900 + 100 = 1000$ тисяча

Учитель повідомляє, що **10 сотень складають 1 тисячу** і записує це на дошці.

Міркувати ти можеш так:

1 сотня — сто; 2 сотні — двісті; 3 сотні — триста; ...

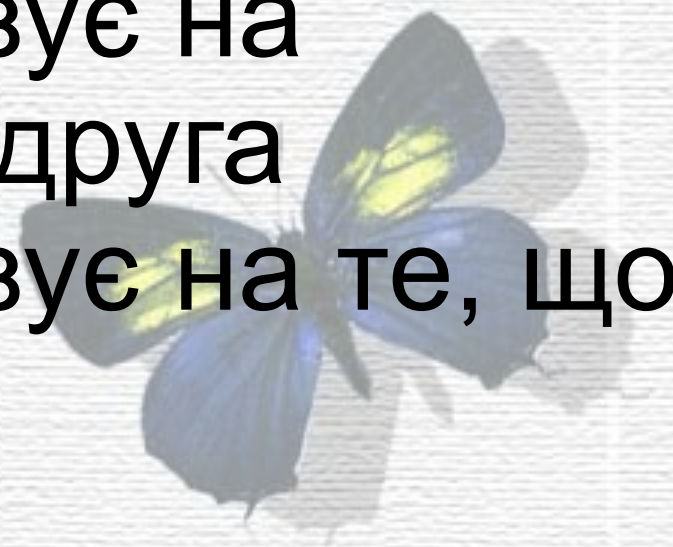
10 сотень — це тисяча

10 сот. = 1 тис.

391. Розглянь рівності та прочитай назви чисел **третього розряду**.

$1 + 1 = 2$	$10 + 10 = 20$	$100 + 100 = 200$ <i>двісті</i>
$2 + 1 = 3$	$20 + 10 = 30$	$200 + 100 = 300$ <i>триста</i>
$3 + 1 = 4$	$30 + 10 = 40$	$300 + 100 = 400$ <i>чотириста</i>
$4 + 1 = 5$	$40 + 10 = 50$	$400 + 100 = 500$ <i>п'ятсот</i>
$5 + 1 = 6$	$50 + 10 = 60$	$500 + 100 = 600$ <i>шістсот</i>
$6 + 1 = 7$	$60 + 10 = 70$	$600 + 100 = 700$ <i>сімсот</i>
$7 + 1 = 8$	$70 + 10 = 80$	$700 + 100 = 800$ <i>вісімсот</i>
$8 + 1 = 9$	$80 + 10 = 90$	$800 + 100 = 900$ <i>дев'ятсот</i>
$9 + 1 = 10$	$90 + 10 = 100$	$900 + 100 = 1000$ <i>тисяча</i>

- Учні переходять до назв: 2 сотні - дві-сті; 3 сотні - три-ста ... Назви цих чисел діляться на дві частини, причому перша частина слова вказує на кількість сотень, а друга частина слова вказує на те, що рахують сотнями.

- Отже, десятки, сотні - це складені лічильні одиниці. Таким чином можна лічити не лише одиницями й десятками, а й сотнями.

Якщо їх перелічити, то маємо ***I-й розряд - одиниць, II-й розряд - десятків, III-й розряд - сотень.***

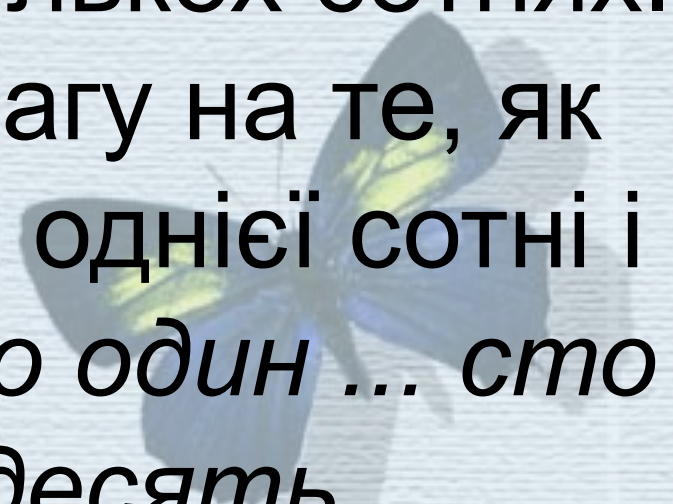
Повіdomляємо школярам, що

- одиниці - одиниці I-го розряду,
- десятки - одиниці II-го розряду,
- сотні - це одиниці III розряду.

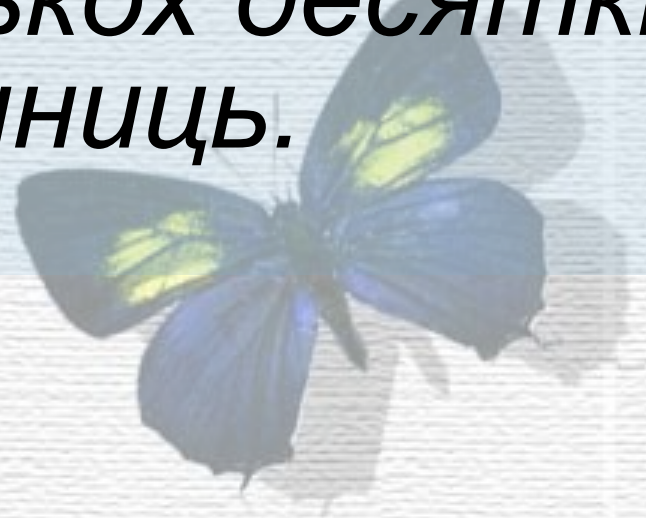

Після того, як діти навчатися лічити **сотнями (називати не лише 2 сотні але й двісті)** до тисячі, а також визначати скільки одиниць, десятків в одній чи кількох сотнях.

Учитель звертає увагу на те, як утворювати числа із однієї сотні і кількох одиниць: *сто один ... сто дев'ять, сто десять.*

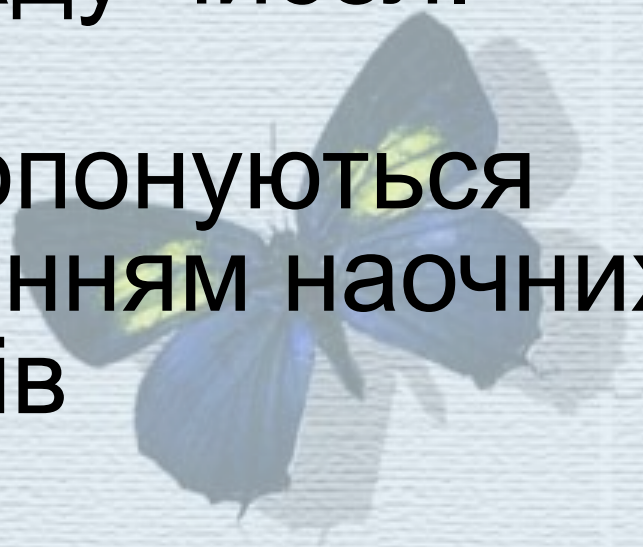

Потім на підставі порівняння
утворення чисел з кількох
десятків і кількох одиниць, на
підставі малюнків діти вчать
*утворювати числа з однієї або
кількох сотень, кількох десятків
і кількох одиниць.*

Учні вправляються в утворенні чисел із кількох сотень, кількох десятків та кількох одиниць, а також виконують і обернені вправи на визначення десяткового складу чисел.

Такі завдання пропонуються спочатку із застосуванням наочних посібників

Наприклад:

- Покладіть на парти 2 маленькі квадратики (одиниці), 5 рисок (десятків) і 4 великі квадрати (сотні).
- Назвіть це число (452).
- Скільки в ньому одиниць, скільки десятків, скільки сотень (4 сотні, 5 десятків, 2 одиниці).

**Без наочних посібників
аналогічна вправа звучить так:**

- Скільки сотень, десятків та одиниць у числі „957”.
- Назвіть число, в якому 3 сотні, 2 десятки і 7 одиниць.

Найбільші труднощі являють числа,
в яких **відсутні одиниці або
десятки**, тому тут доцільні вправи:
визначити на слух склад числа 560,
506 тощо; назвати числа, в яких 7
сотень і 2 одиниці тощо.

Учні вчаться **лічити в прямому і зворотньому порядку**, причому пропонуються такі завдання, щоб **обов'язково був перехід через розряд**: від 95 до 105, від 157 до 165, від 378 до 401.

. Назви пропущені числа.

153 $\xrightarrow{\text{наступне}}$

$\xleftarrow{\text{попереднє}}$ 506

$\xleftarrow{\text{попереднє}}$ 362

611 $\xrightarrow{\text{наступне}}$

420 $\xrightarrow{\text{наступне}}$

$\xleftarrow{\text{попереднє}}$ 870

- Діти визначають місце числа в натуральному ряду, називаючи попереднє і наступне числа.
- На попередньому етапі навчання числа в межах 1000 були одержані з кількох сотень, кількох десятків та кількох одиниць.
- А втім, треба узагальнити спосіб отримання чисел прирахуванням одиниці до попереднього та відрахуванням одиниці із наступного числа

На підставі знання десяткового складу чисел школярі опановують ***подання числа у вигляді суми розрядних доданків:***

$$138 = 100 + 30 + 8;$$

$$780 = 700 + 80;$$

$$503 = 500 + 3.$$

Далі пропонується обернене завдання: записати число, яке подано сумою розрядних доданків:

$$100 + 30 + 5 = 135.$$

Запис трицифрових чисел спочатку здійснюється в нумераційній таблиці.

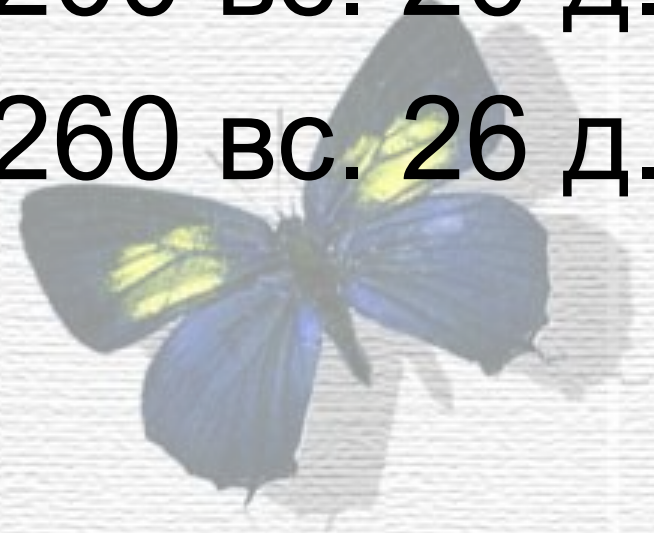
Пропонуємо числа вже з визначеним десятковим складом (5 сотень, 2 десятки та 7 одиниць), а потім лише називаємо числа, а десятковий склад учні мають визначити самі (чотириста двадцять вісім, сімсот п'ять ...)

Учні вчаться встановлювати, що означає кожна цифра в запису числа, скільки в даному числі одиниць кожного розряду.

- Наприклад, у числі „627”, цифра „7” означає число одиниць, цифра „2” означає число десятків, а цифра „6” - число сотень.
- У числі „627” в третьому розряді 6 одиниць, або 6 сотень, в другому розряді - 2 одиниці або 2 десятки, а в першому - 7 одиниць.

Навчання встановлення загальної кількості десятків, сотень і одиниць в числі відбувається на підставі розгляду вправ:

- $60 = 6$ д. В числі 60 вс. 6 д.
- $200 = 20$ д. В числі 200 вс. 20 д.
- $260 = 26$ д. В числі 260 вс. 26 д.

Число	Всього		
	сотень	десятків	одиниць
400	4	40	400
530	5	53	530
378	3	37	378

Порівняння трицифрових чисел відбувається двома способами:

- на підставі порядку слідування чисел у натуральному ряду***

(треба порівняти число „235” та „236”: число „235” при лічбі йде раніше, ніж число „236”, тому $235 < 236$)

Порівняння трицифрових чисел відбувається двома способами:

- на підставі десяткового складу чисел - порозрядного порівняння (205 та 250: порівняння починаємо з найвищ. розряду сотень: у І-му числі 2 сотні і в ІІ-му числі 2 сотні, сотень порівну, переходимо до розр. десятків - у І-му числі 0 десятків, а в ІІ-му 5 десятків, $0 < 5$, тому $205 < 250$)***